

2018

ELS TERAPEUTES OCUPACIONALS ALS HOSPITALS DE L'INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT (ICS)

Anàlisi de situació

Marta Gutiérrez Lengua
Estefanía Montiel
Àrea Deganat COTOC

A Barcelona, juliol de 2018

*Agraïments a aquells professionals que van respondre el
qüestionari sobre la situació dels terapeutes ocupacionals als
Hospitals de l'ICS.*

La teràpia ocupacional és una professió regulada per la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, que es dirigeix a afavorir l'autonomia en l'ocupació utilitzant l'activitat significativa com a mitjà i com a fi del tractament. Entén l'ocupació com la totalitat de l'activitat humana.

El terapeuta ocupacional és especialista en l'anàlisi i la intervenció sobre la persona, l'ocupació i l'entorn.

Aquest document és una anàlisi de la situació actual de la teràpia ocupacional als hospitals de l'Institut Català de la Salut (ICS). La informació que es presenta a continuació s'ha extret principalment d'una enquesta *online* realitzada als terapeutes ocupacionals contractats per aquests hospitals. Tanmateix, amb la voluntat d'obtenir el màxim de dades, s'ha demanat el nombre de terapeutes ocupacionals a cada un dels hospitals de l'ICS.

Índex

1. Nombre i distribució dels terapeutes ocupacionals
2. Principals àrees d'intervenció
3. Membres de l'equip
4. Perfil d'usuaris: patologia, edat i característiques de la intervenció
5. Funcions i característiques de la intervenció
6. Conclusions

1. NOMBRE I DISTRIBUCIÓ DELS TERAPEUTES OCUPACIONALS

Segons les dades facilitades per l'Institut Català de la Salut (ICS) actualment hi ha 21 terapeutes ocupacionals contractats per l'ICS. 17 treballen a hospitals i 4 a centres d'atenció primària (CAP).

TERAPEUTES OCUPACIONALS	PERSONAL FIX	PERSONAL INTERÍ	PERSONAL DE REFORÇ	TOTAL
HOSPITAL UNIVERSITARI VALL D'HEBRON	3	4	1	8
HOSPITAL UNIVERSITARI JOAN XXIII	2		1	3
HOSPITAL UNIVERSITARI GERMANS TRIAS I PUJOL	1	2		3
HOSPITAL UNIVERSITARI DE BELLVITGE	1	1		2
HOSPITAL DE TORTOSA VERGE DE LA CINTA	1			1
HOSPITAL DE VILADECANS	-			0
HOSPITAL DOCTOR TRUETA	-			0
HOSPITAL ARNAU DE VILANOVA	-			0
	8	7	2	17
CAP SANT ILDEFONS		1		1
CAP GÜELL		1		1
CAP EL MARESME	1	1		2
Total	9	10	2	21
<i>Font de les dades: EXPSIP. Data d'actualització: 10/5/2018</i>				

Distribució de terapeutes ocupacionals per províncies

Els terapeutes ocupacionals que treballen a hospitals de l'ICS es concentren a la província de Barcelona (13), seguits dels de Tarragona (3) i Lleida (1). A la província de Girona no hi ha cap terapeuta ocupacional treballant a hospitals de l'ICS.

PROVÍNCIA	NOMBRE DE TERAPEUTES OCUPACIONALS
BARCELONA	13
GIRONA	0
LLEIDA	1
TARRAGONA	3

2. PRINCIPALS ÀREES D'INTERVENCIÓ ALS HOSPITALS DE L'ICS

Els terapeutes ocupacionals que treballen a hospitals de l'ICS desenvolupen les seves funcions sobretot a l'àrea de neurorehabilitació, rehabilitació de l'aparell locomotor i rehabilitació de persones amputades. Tot i que en menor mesura també trobem terapeutes ocupacionals a rehabilitació pediàtrica, cardiorespiratòria, medicina general, rehabilitació de lesionats medul·lars, unitat de cremats i UFISS.

DEPARTAMENT	VALL HEBRON	BELLVITGE	GERMANS TRIAS I PUJOL	VERGE DE LA CINTA	JOAN XXII	TOTAL
NEUROREHABILITACIÓ ADULTS	4	2	1	1		8
NEUROREHABILITACIÓ PEDIÀTRICA	2	-		1		3
NEUROREHABILITACIÓ LESIONATS MEDUL·LARS	1	-				1
REHABILITACIÓ APARELL LOCOMOTOR	2+1	2		1		6
UNITAT DE CREMATS	1					1
AMPUTATS	2	2		1		5
REHABILITACIÓ CARDIORESPIRATÒRIA		2		1		3
UFISS			1			1
GENERAL			1		1	2
TOTAL TO	8	2+1	3	1	1	

HOSPITAL UNIVERSITARI VALL D'HEBRON

L'Hospital Universitari Vall d'Hebron aglutina gairebé la meitat dels terapeutes ocupacionals que treballen a hospitals de l'ICS (8 sobre 17), que es troben en diverses unitats de l'hospital.

DEPARTAMENT	NÚM. TO	OBSERVACIONS
REHABILITACIÓ NEUROLÒGICA	4	
REHABILITACIÓ PEDIÀTRICA	2	1 + 4,5 hores setmanals de reforç
REHABILITACIÓ LESIONATS MEDUL·LARS	1	
REHABILITACIÓ APARELL LOCOMOTOR	2+1	1 a Pere Virgili
UNITAT DE CREMATS	1	
AMPUTATS	2	

3. MEMBRES DE L'EQUIP

Tots els terapeutes ocupacionals treballen en equips interdisciplinaris, i són els fisioterapeutes, els logopedes i metges rehabilitadors els professionals que sempre formen part de l'equip. També hi trobem altres perfils com són els treballadors socials, els neuròlegs, cardiòlegs, neuropsicòlegs o ortopedes.

	MEMBRES DE L'EQUIP INTERDISCIPLINARI
HOSPITAL UNIVERSITARI VALL D'HEBRON	Fisioterapeutes, Logopedes, Treballadors socials, Neuròlegs, Metges rehabilitadors.
HOSPITAL UNIVERSITARI DE BELLVITGE	Fisioterapeutes, Logopedes, Treballadors socials, Neuròlegs, Metges rehabilitadors.
HOSPITAL DE TORTOSA VERGE DE LA CINTA	Fisioterapeutes, Logopedes, Metges rehabilitadors. Connexió amb neuròlegs, cardiòleg, neuropsicologia, treballadora social, mitjançant les unitats funcionals.
HOSPITAL UNIVERSITARI JOAN XXIII DE TARRAGONA	Fisioterapeutes, Logopedes, Metges rehabilitadors.
HOSPITAL UNIVERSITARI GERMANS TRIAS I PUJOL	Fisioterapeutes, Logopedes, Neuròlegs, Metges rehabilitadors, Ortopeda.

4. PERFIL: PATOLOGIA, EDAT, CARACTERÍSTIQUES DE LA INTERVENCIÓ

Les principals patologies ateses són neurològiques, osteoarticulars i cardiorespiratòries. Sobretot s'atenen persones adultes, tot i que en un dels hospitals s'atén a l'àrea de rehabilitació pediàtrica i nadons.

El principal motiu de derivació és fomentar l'autonomia en les activitats de la vida diària (AVD).

La durada mitjana de la sessió varia entre 15 i 60 minuts, i els tractaments varien entre 1 mes i anys.

	EDAT	AFECTACIÓ	MOTIU DERIVACIÓ	DURADA SESSIÓ	DURADA TRACTAMENT
HOSPITAL UNIVERSITARI DE BELLVITGE	19-100	Neurològica, traumàtica, reumàtica, vascular i cardiorespiratòria.	Reeducació en AVD Rehabilitació funcional de l'ES	Hospitalització: 15' Ambulatori: 60'	Hospitalització: 60 sessions Ambulatori: entre 1 i 12 mesos, mitjana de 3 mesos
HOSPITAL DE TORTOSA VERGE DE LA CINTA	Totes	Neurològica (ictus, malalties neurodegeneratives, etc.). Cardiorespiratòria i cirurgia ortopèdica i traumatologia d'extremitats superiors (COT ES).	Rehabilitació funcional	60'	Mitjana 15 sessions (entre 6 i 40 sessions)
HOSPITAL UNIVERSITARI JOAN XXIII DE TARRAGONA	Totes	Neurològica (traumatismes cranioencefàlics, lesions medul·lars) i processos osteoarticulars.	Reeducació en AVD	30'	12 sessions
HOSPITAL UNIVERSITARI GERMANS TRIAS I PUJOL	Totes	Neurològica i osteoarticular (totes les patologies)	Rehabilitació física Rehabilitació cognitiva	30'-45'	Neurorehabilitació: 30 sessions General: 40 sessions

HOSPITAL UNIVERSITARI VALL D'HEBRON

DEPARTAMENT	EDAT	AFECTACIÓ	MOTIU DERIVACIÓ	DURACIÓ SESSIÓ	DURACIÓ TRACTAMENT
CREMATS	Totes	Cremades, epidermòlisi ampul·lar i altres afectacions de la pell	Tractament postural, confecció de fèrules, habilitats manipulatives, tractament sensibilitat, adaptació de les AVDB.	60'	Des de l'inici de l'ingrés i fins a alta hospitalària (usuaris fora de l'àrea de BCN) o fins que el metge rehabilitador dona alta del tractament ambulatori.
REHABILITACIÓ INFANTIL *excepcionalment, adults amb diagnòstic de paràlisi cerebral infantil	0-16	Qualsevol tipus de patologia (grans prematurs, patologia osteoarticular, neurològica, oncològica, malalties minoritàries o qualsevol afectació en el desenvolupament psicomotor)	Estimulació del DPM, ABVD, habilitats manipulatives, confecció d'ortesis, etc.	Prematurs: 20-30' diaris Rehabilitació ambulatoria: sessions individuals de 30', 1 o 2 cops /setmana segons	Prematurs: el tractament dura tot l'ingrés. Rehabilitació ambulatoria: fins que el metge rehabilitador dona alta, poden ser anys.
REHABILITACIÓ NEUROLÒGICA	17-100	Ictus, HSA, tumors cerebrals, TCE, etc.	Reeducació de les AVDB, rehabilitació cognitiva, assessorament sobre productes de suport i eliminació de BA.	Hospitalització: 60' diaris individuals Ambulatori: 45' no individual	Hospitalització: Tot l'ingrés- Ambulatori: fins que el metge rehabilitador dona alta, mesos.
REHABILITACIÓ APARELL LOCOMOTOR	17-100	Fractures, tendinitis, malalties reumàtiques cròniques	Lesió d'extremitat superior i problemes en AVD bàsiques	60'	30 sessions (entre 1 i 3 mesos)
AMPUTATS	17-100	Amputacions d'extremitat superior i inferior.	Tractament postural, dessensibilització del munyó, entrenament protètic (col·locació i funció), reeducació AVDB i instrumentals, canvi de dominància (si cal), assessorament en productes de suport, etc.	60'	Des de l'inici de l'ingrés i fins a alta hospitalària.
LESIÓ MEDUL·LAR	17-100	Lesions medul·lars	Tractament postural, reeducació AVDB i instrumentals, tractament funcional, assessorament en productes de suport i accessibilitat de la vivenda.	60'	Des de l'inici de l'ingrés i fins a alta hospitalària.

5. FUNCIONS

Tots els terapeutes ocupacionals que treballen a hospitals de l'ICS dirigeixen la seva intervenció a la reeducació de les activitats de la vida diària bàsiques, i a la funcionalitat de les extremitats superiors, sensorceptual i cognitiva. Tots realitzen educacions sanitàries, i assessorament a cuidadors i en adaptació de l'entorn i productes de suport.

FUNCIONS	VALL HEBRON	BELLVITGE	GERMANS TRIAS I PUJOL	VERGE DE LA CINTA	JOAN XXII
Reeducació AVD bàsiques	X	X	X	X	X
Reeducació AVD instrumentals	X	X	X	X	
Reeducació AVD avançades	X			X	
Funcionalitat extremitats superiors	X	X	X	X	X
Funcionalitat sensorceptual	X	X	X	X	X
Funcionalitat cognitiva	X	X	X	X	X
Assessorament cuidadors	X	X	X	X	X
Ferulatge	X	X	X		X
Adaptació de l'entorn i productes de suport	X	X	X	X	X
Educació sanitària	X	X	X	X	X
Recerca i docència	X				
Grups entrenament de tècniques d'estalvi energètic		X			
Visites domiciliàries esporàdiques				X	
TOTAL TO	8	2+1	3	1	1

6. CONCLUSIONS

-Ràtio extremadament baixa de nombre de terapeutes ocupacionals/població

➡ **CATALUNYA ES TROBA LLUNY DE LA MITJANA EUROPEA DE TERAPEUTES OCUPACIONALS PER NOMBRE D'HABITANTS**

-Desproporció en la distribució dels terapeutes ocupacional a les diferents províncies

➡ **DIFICULTAT D'OFERIR UNA ASSISTÈNCIA EQUITATIVA**

-Principal motiu de derivació: dependència en AVDB, seguit de lluny per afectació funcionalitat ES i afectació cognitiva

➡ **DERIVACIONS CONSOLIDADES ALLÀ ON HI HA TERAPEUTA OCUPACIONAL**

-En relació amb les funcions desenvolupades trobem que són similars als diferents hospitals

➡ **ÀREA D'INTERVENCIÓ PRÒPIA**

En pocs es treballen les activitats de la vida diària instrumentals i avançades.

Visites al domicili poc esteses

➡ **DIFICULTAT D'OFERIR UNA ATENCIÓ CENTRADA EN LA PERSONA I UNA INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA**

-Integració dins els equips interdisciplinaris

➡ **EL TERAPEUTA OCUPACIONAL ÉS UNA PEÇA CLAU DINS ELS EQUIPS DE REHABILITACIÓ**

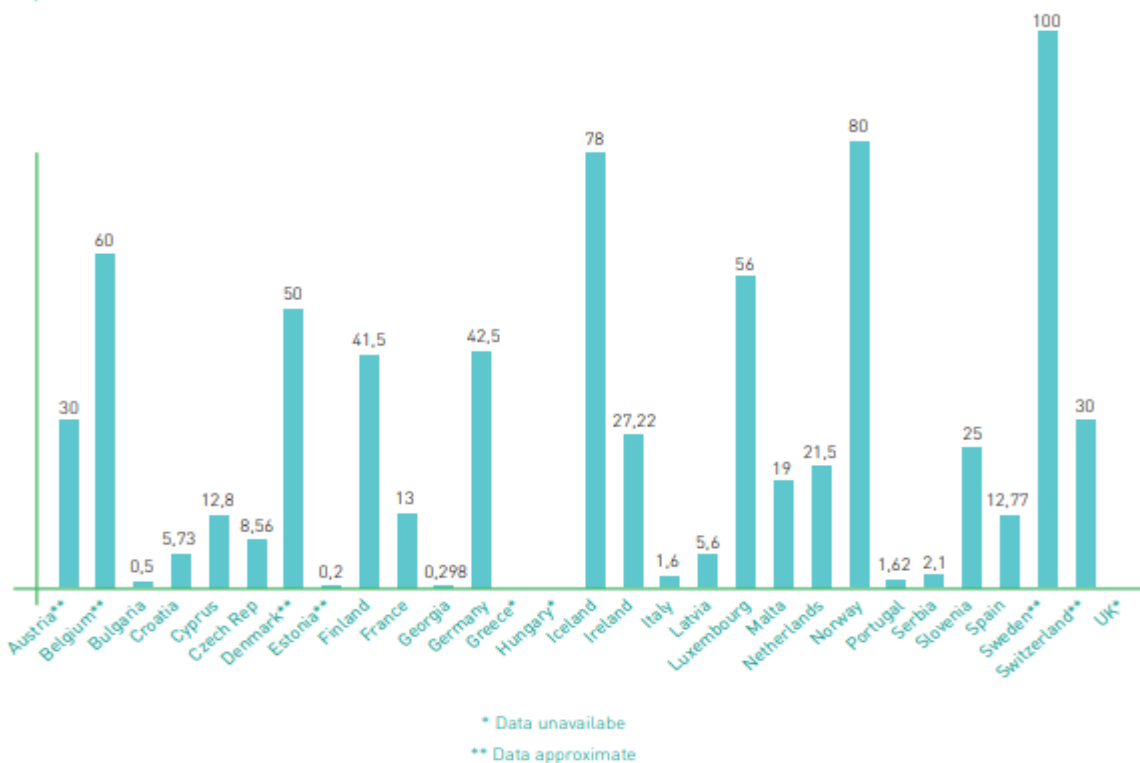
-Intervencions variables entre 15 i 60 minuts. Major grau d'especialització on hi ha més terapeutes ocupacionals.

Mitjana entre 12 i 60 sessions, o durant tot l'ingrés

➡ **POCA HOMOGENEÏTAT EN LA DURACIÓ DE LA SESSIÓ I DEL TRACTAMENT**

ANNEX

Presència de la teràpia ocupacional als països europeus

Segons l'informe anual realitzat pel Comitè de Teràpia Ocupacional per als Països Europeus (COTEC), el 2013, la mitjana de terapeutes ocupacionals a la Unió Europea és de 27,78 per cada 100.000 habitants. L'Estat espanyol compta amb 12,77 terapeutes ocupacionals per cada 100.000 habitants. La gràfica que apareix a l'esquerra mostra la presència d'aquesta professió als països de la Unió Europea

Figura 5. Presència de la teràpia ocupacional als països europeus
 Summary of the occupational therapy profession in Europe 2013. www.cotec-europe.org